

Τσιγάρο: Η ξεπερασμένη συνήθεια που δεν λέμε να ξεπεράσουμε

Πανελλαδική Έρευνα της Marc για το κάπνισμα, 2022

Powered by

ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΣ

ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΗΣ PHILIP MORRIS INTERNATIONAL

#prostokalytero

Πόσο συχνά γίνεται το κάπνισμα αιτία προβλημάτων και διαφωνιών εντός μιας σχέσης; Σε πόσα σπίτια το κάπνισμα απλώς «δεν επιτρέπεται»; Τι προεκτάσεις έχει το τσιγάρο στη σχέση των καπνιστών με τον/τη σύντροφό τους, την οικογένεια και τους φίλους τους; Και, τελικά, πόσοι καπνιστές νιώθουν επαρκώς ενημερωμένοι για τις εναλλακτικές επιλογές που έχουν στη διάθεσή τους;

Η πρόσφατη έρευνα που διεξήγαγε η Marc για λογαριασμό της Παπαστράτος δίνει απαντήσεις στα παραπάνω ερωτήματα. Και όχι μόνο. Υπογραμμίζει το γεγονός ότι το τσιγάρο είναι για 7 στους 10 ερωτηθέντες μια ξεπερασμένη συνήθεια, που, όπως επιβεβαιώνει ο σταθερά υψηλός αριθμός καπνιστών, δεν λέμε να ξεπεράσουμε.

Η ΕΡΕΥΝΑ ΜΕ ΜΙΑ ΜΑΤΙΑ

- Το ποσοστό των ενήλικων καπνιστών στην Ελλάδα ανέρχεται σήμερα στο **28,5%**.
- Το **8%** (κατά 2,5% υψηλότερο από πέρυσι) του συνολικού πληθυσμού χρησιμοποιεί εναλλακτικά προϊόντα νικοτίνης.
- Το **71,8%** των μη καπνιστών θεωρεί πως το κάπνισμα αποτελεί μια ξεπερασμένη συνήθεια.
- Το **83,9%** των καπνιστών ανησυχεί πως το κάπνισμα έχει σοβαρές επιπτώσεις για την υγεία του.
- Το **37,2%** των μη καπνιστών με σύντροφο καπνιστή ενοχλείται από την οσμή του τσιγάρου.
- Το **58,8%** των καπνιστών βιώνει διαφωνίες και τσακωμούς με τον/τη σύντροφό του. Το αντίστοιχο περσινό ποσοστό ήταν στο 49%.
- Το **45%** των οικογενειών δεν επιτρέπει το κάπνισμα στο σπίτι.
- Το **15,2%** των καπνιστών κρύβει ότι καπνίζει από αγαπημένα πρόσωπα ή φίλους.
- Το **58%** των μη καπνιστών προτιμά κάποιος καπνιστής να χρησιμοποιεί εναλλακτικούς τρόπους καπνίσματος παρά να καπνίζει συμβατικό τσιγάρο.
- Μόνο το **11,4%** δηλώνει επαρκώς ενημερωμένο για τα εναλλακτικά προϊόντα καπνίσματος.
- Μόνο το **33,5%** γνωρίζει ποιες είναι οι βασικές διαφορές ανάμεσα στα συμβατικά τσιγάρα και στα εναλλακτικά προϊόντα καπνού.
- Το **63,2%** των ερωτηθέντων θεωρεί ότι ο βαθμός βλαπτικότητας ενός καπνικού προϊόντος θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά τη φορολόγησή του.

ΕΝΑ ΧΡΟΝΟ ΜΕΤΑ – «ΟΙ ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΤΑΣΕΙΣ»

Παρόλο που οι καπνιστές στην Ελλάδα παραμένουν, τους τελευταίους 12 μήνες, σταθεροί, το **83,9%** ανησυχεί για τις επιπτώσεις του καπνίσματος στην υγεία του, θέτοντας την υγεία και τη φυσική κατάσταση στην κορυφή των κινήτρων για τη διακοπή του.

- Οι συνθήκες της ζωής φαίνεται να αποτελούν τροχοπέδη στην προσπάθεια διακοπής του καπνίσματος. Το ποσοστό των ενήλικων καπνιστών στην Ελλάδα ανέρχεται σήμερα στο **28,5%**. Τα υψηλότερα ποσοστά καπνιστών καταγράφονται στους άνδρες (31,4% έναντι 25,6% των γυναικών) και στις μεσαίες ηλικιακές κατηγορίες 45-65 ετών.
- Το **22,2%** εξ αυτών ανέφερε πως αυτή την περίοδο καπνίζει περισσότερο απ' ότι συνήθως ενώ ένα **6,4%** έχει περιορίσει το κάπνισμα. Η τάση αύξησης της συχνότητας καπνίσματος καταγράφεται εντονότερη στις γυναίκες, στις νεότερες ηλικιακές κατηγορίες, στα μεγάλα αστικά κέντρα.

- Οι επιπτώσεις στην υγεία αποτελούν το κυρίαρχο κίνητρο διακοπής σε όλες τις πληθυσμιακές κατηγορίες (**57,1%**), ενώ το οικονομικό κόστος (**13,7%**) αποτελεί ισχυρό κίνητρο διακοπής στις νεότερες ηλικίες καπνιστών.
- Στην ερώτηση «Τι είναι πιο ενοχλητικό όταν ο σύντροφος είναι καπνιστής;» το **37,2%** των μη καπνιστών με σύντροφο καπνιστή ανέφερε την οσμή τσιγάρου στο χώρο, το **15,8%** την αναπνοή του καπνιστή, το **14%** τον καπνό του τσιγάρου, και το **10,3%** τη μυρωδιά στα ρούχα/ μαλλιά/ χέρια.

ΕΝΑ ΧΡΟΝΟ ΜΕΤΑ – «ΟΙ ΝΕΕΣ & ΑΞΙΟΣΗΜΕΙΩΤΕΣ ΤΑΣΕΙΣ»

Το τσιγάρο, οι διαπροσωπικές σχέσεις και η κοινωνική πίεση

Σε σχέση με την αντίστοιχη έρευνα του 2021, οι ενστάσεις και η πίεση προς τους καπνιστές από το κοινωνικό περιβάλλον καταγράφονται εντονότερες. Φαίνεται, λοιπόν, να υπάρχει προσδευτικά μικρότερη ανεκτικότητα απέναντι στο τσιγάρο.

Πώς επηρεάζει το κάπνισμα τη συναισθηματική ζωή των καπνιστών;

Το κάπνισμα αποτελεί συχνή πηγή διαφωνιών στις διαπροσωπικές σχέσεις, ιδιαίτερα στις περιπτώσεις που ο/η σύντροφος, ή ο /σύζυγος δεν καπνίζει. Πρόκειται, μάλιστα, για ένα φαινόμενο αρκετά πιο έντονο σε σχέση με πέρυσι.

- **6 στους 10** (59,2%) καπνιστές με σύντροφο μη καπνιστή δηλώνουν πως το κάπνισμα ενοχλεί τον/τη σύντρόφό τους. Ποσοστό αυξημένο συγκριτικά με το 51,7% της περσινής έρευνας.
- Το ποσοστό των καπνιστών που ανέφεραν διαφωνίες και τσακωμούς με τον/τη σύντρόφό τους αυξήθηκε από **49% σε 58,8%**.
- Κι αν αυτό το αποτέλεσμα είναι σχετικά αναμενόμενο, έκπληξη προκαλεί το **30,6%** των καπνιστών με σύντροφο που επίσης καπνίζει, το οποίο αναφέρει το τσιγάρο ως αιτία διαφωνιών.
- Από τη δική τους πλευρά, και το **62,9%** των μη καπνιστών με συντρόφους καπνιστές αναφέρει διαφωνίες και τσακωμούς με τον/τη σύντροφο επειδή καπνίζει.
- Για **6 στους 10** μη καπνιστές (**57%**) «τα άτομα που καπνίζουν είναι λιγότερο ελκυστικά και επιθυμητά από αυτούς που δεν καπνίζουν». Ποσοστό κατά **7%** (50,5% 2021) υψηλότερο από πέρυσι.

Πώς επηρεάζει το κάπνισμα την κοινωνική ζωή των καπνιστών;

*Πέρα από τις συντροφικές σχέσεις των καπνιστών φαίνεται να επηρεάζονται αρνητικά και οι οικογενειακές και φιλικές τους σχέσεις, με την πλειοψηφία των μη καπνιστών (**66,3%**) να ενοχλούνται από το γεγονός ότι ένα συγγενικό ή φιλικό τους πρόσωπο καπνίζει. 8 στους 10, μάλιστα, (**80,6%**) αναφέρουν πως έχουν προσπαθήσει να πείσουν κάποιον καπνιστή από το συγγενικό ή φιλικό τους περιβάλλον να διακόψει το κάπνισμα.*

- Το **45%** των οικογενειών δεν επιτρέπουν το κάπνισμα στο σπίτι τους.
- Το **68,4%** των μη καπνιστών αναφέρει πως ενοχλείται όταν επισκέπτεται σπίτια καπνιστών γιατί δεν αισθάνεται άνετα σε χώρο με καπνό.

- Το **61,6%** των μη καπνιστών ενοχλείται όταν σε εξωτερικούς χώρους καφέ ή εστιατορίων κάποιος γύρω τους καπνίζουν τσιγάρα.

Αντίστοιχα, όμως, και οι καπνιστές φαίνεται πως έχουν αρχίσει να νιώθουν κοινωνική πίεση σε σχέση με αυτή τους τη συνήθεια.

- **4 στους 10** (41,9%) καπνιστές δηλώνουν πως αισθάνονται συχνά άβολα σε παρέες που δεν καπνίζουν, ενώ **1 στους 3** (34,4%) αισθάνεται πως γίνονται διακρίσεις εις βάρος του.
- **4 στους 10** (42,8%) καπνιστές δηλώνουν πως το κάπνισμα προκαλεί συχνά εντάσεις και τσακωμούς με αγαπημένα πρόσωπα του κοινωνικού τους περιβάλλοντος.
- Γι' αυτό και το **15,2%** των καπνιστών παραδέχτηκε πως κρίνει ότι καπνίζει από αγαπημένα πρόσωπα ή φίλους. Το ποσοστό αυτό ανέρχεται στο **22,2%** στους καπνιστές ηλικίας 21-34 ετών.

Τα εναλλακτικά προϊόντα και η έλλειψη επαρκούς ενημέρωσης

Αργά αλλά σταθερά παρατηρείται αύξηση τόσο της ενημέρωσης όσο και της χρήσης εναλλακτικών προϊόντων καπνίσματος, όπως τα ηλεκτρονικά τσιγάρα ή τα θερμαινόμενα προϊόντα καπνού.

Το **8%** (κατά 2,5% υψηλότερο από πέρυσι) του συνολικού πληθυσμού 21 ετών και άνω να δηλώνει πως τα χρησιμοποιεί, με το **4,4%** να τα χρησιμοποιεί αποκλειστικά, και το **3,6%** συνδυαστικά με τα συμβατικά τσιγάρα.

Ποιοι είναι οι λόγοι που οδηγούν στη χρήση εναλλακτικών προϊόντων καπνού;

Οι 5 κορυφαίες αιτίες που οδηγούν στη χρήση εναλλακτικών προϊόντων καπνού συμβαδίζουν με τις ανησυχίες των καπνιστών για το τσιγάρο. Οι μισοί (**51,7%**) αναφέρουν ως βασικό λόγο τον μειωμένο κίνδυνο για την υγεία, ενώ 4 στους 10 (**43%**) ότι δεν μυρίζει. Η απουσία της καύσης του καπνού και της στάχτης παρουσιάζονται στην τρίτη (**21,7%**) και τέταρτη (**20,6%**) θέση αντίστοιχα στη λίστα, ενώ τη βασική πεντάδα συμπληρώνει το γεγονός πως είναι πιο οικονομικά (**14,5%**).

- Σε ποσοστά μικρότερα από **15%** αναφέρθηκαν ως λόγοι η περιέργεια, η προσπάθεια διακοπής ή ελάττωσης του τσιγάρου, και το γεγονός πως είναι καινοτόμο προϊόν. Με μικρότερα, μονοψήφια ποσοστά ακολουθούν η σύσταση γιατρού, η ευχρηστία, η καπνιστική ικανοποίηση που προσφέρει και η προτροπή φίλων/συγγενών.
- 7 στους 10 (**72,5%**) χρήστες εναλλακτικών προϊόντων τα προτείνουν σε καπνιστές συμβατικού τσιγάρου.

Τι πιστεύουν για τα εναλλακτικά προϊόντα οι μη καπνιστές;

Όσον αφορά τους μη καπνιστές, 6 στους 10 (58,3%) προτιμούν κάποιος καπνιστής να χρησιμοποιεί εναλλακτικούς τρόπους καπνίσματος, ενώ 4 στους 10 (41,8%) έχουν προτείνει σε κάποιον καπνιστή να δοκιμάσει μια εναλλακτική λύση.

Σε σχέση με πέρυσι παρατηρείται βελτίωση των στάσεων και απόψεων απέναντι στα εναλλακτικά προϊόντα:

- Οι μη καπνιστές που προτιμούν κάποιος καπνιστής να χρησιμοποιεί εναλλακτικούς τρόπους καπνίσματος παρά να καπνίζει τσιγάρο αυξήθηκαν κατά **6%**, από **52% σε 58%**.
- Το ποσοστό όσων έχουν προτείνει σε κάποιον καπνιστή να σταματήσει το κάπνισμα τσιγάρων και να δοκιμάσει ένα εναλλακτικό προϊόν νικοτίνης αυξήθηκε από **37,4 σε 41,8%**.

Υπάρχει επαρκής ενημέρωση σε σχέση με τα εναλλακτικά προϊόντα καπνού;

Και η φετινή έρευνα αναδεικνύει τη σοβαρή έλλειψη ενημέρωσης σχετικά με τα εναλλακτικά προϊόντα καπνίσματος με μόλις **1 στους 10 (11,4%)** ενήλικους να δηλώνουν επαρκώς ενημερωμένοι. Ποσοστό, ωστόσο, που αυξήθηκε κατά **2,4%** από πέρυσι.

- Ανάμεσα στους καπνιστές, μόνο **2 στους 10 (21,7%)** δηλώνουν πως έχουν την πληροφόρηση που χρειάζονται, ενώ **4 στους 10 (42,6%)** δήλωσαν πως γνωρίζουν κάποια πράγματα, αλλά όχι αρκετά.
- **3 στους 10 (35,6%)** καπνιστές, δήλωσαν πως γνωρίζουν ελάχιστα ή και τίποτα για τα εναλλακτικά προϊόντα καπνίσματος.
- Το **56,2%** (vs 48,5% 2021) του συνόλου του εξεταζόμενου πληθυσμού πιστεύει πως τα εναλλακτικά προϊόντα καπνίσματος είναι λιγότερο βλαβερά για την υγεία σε σχέση με το κάπνισμα παραδοσιακού τσιγάρου.
- Χαρακτηριστικό της έλλειψης ενημέρωσης είναι το ότι μόνο το **33,5%** του συνολικού ενήλικου πληθυσμού γνωρίζει ποιες είναι οι βασικές διαφορές ανάμεσα στα συμβατικά τσιγάρα και στα εναλλακτικά προϊόντα καπνού.

Ποιες ανάγκες ανέδειξε η έρευνα σχετικά με την ενημέρωση για τα εναλλακτικά προϊόντα;

Όλα τα παραπάνω έρχονται σε σαφή αντίθεση με την καθολική άποψη (**87%**) που διατυπώνεται στην έρευνα πως οι καπνιστές θα πρέπει να έχουν επαρκή ενημέρωση και πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με τα εναλλακτικά προϊόντα νικοτίνης. Μάλιστα **6 στους 10** ενήλικες πολίτες (63%) δηλώνουν πως θα τα επέλεγαν ή θα τα πρότειναν σε καπνιστές πιο εύκολα εάν είχαν πιο σαφή ενημέρωση για τα επιστημονικά δεδομένα πίσω από αυτά.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον, τέλος, παρουσιάζει το γεγονός ότι **63,2%** του συνόλου των ερωτηθέντων και **79,2%** των χρηστών εναλλακτικών προϊόντων, θεωρούν ότι ο βαθμός βλαπτικότητας ενός καπνικού προϊόντος θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την φορολόγησή του, όπως αντίστοιχα συμβαίνει σε άλλους κλάδους, π.χ. ενέργεια, αυτοκίνηση.

Η ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε από την εταιρεία Marc για λογαριασμό της Παπαστράτος, τον Ιούνιο του 2022. Συμμετείχαν 1.204 νοικοκυριά από όλη την Ελλάδα. Το δείγμα περιελάμβανε άνδρες και γυναίκες άνω των 21 ετών.

ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΣ

ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΗΣ PHILIP MORRIS INTERNATIONAL

#prostokalytero